

*Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут*

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ
ТА УПРАВЛІННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

*Індивідуальна тема: Оцінка використання та руху основних фондів
виробничого підприємства*

Спеціальність 6.051 «Економіка»

Завідувач кафедри: _____ / Гур О. М. /

Керівник роботи: _____ / Гур О. М. /

*Виконавець: _____ / Дорошенко А. О. /
П.І.Б.*

Шостка 2022

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ФОНДИ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ.....	6
1.1 Поняття, сутність та класифікація основних фондів підприємства	6
1.2 Знос і амортизація основних фондів	8
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	14
2.1 Методи оцінки ефективності використання основних фондів виробничого підприємства.....	14
2.2 Методичні підходи до оцінки руху основних фондів підприємства.....	17
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ПАТ «БЕЛЬ ШОСТКА УКРАЇНА»	21
3.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	21
3.2 Економічний аналіз якісного стану, руху та використання основних фондів ПАТ «Бель Шостка Україна».....	25
3.3 Основні напрямки поліпшення ступеню використання основних фондів підприємства.....	30
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	39

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 32 сторінки основного тексту, 3 розділи, 6 таблиць, список використаної літератури 28 найменувань, 3 додатки.

Метою роботи є аналіз ефективності використання основних фондів та напрямки поліпшення їх використання у виробничому процесі ПАТ «Бель Шостка Україна»..

Об'єктом дослідження є виробничі процеси підприємства ПАТ «Бель Шостка Україна» в ході яких використовуються основні фонди підприємства.

Предметом дослідження є особливості використання основних фондів підприємства в часі та за потужністю і шляхи підвищення ефективності їх використання

У першому розділі «Основні фонди виробничого підприємства як економічна категорія» розглянуто основні підходи до визначення сутності категорії «основні фонди», досліджено економічну сутність зносу та амортизації основних фондів виробничого підприємства.

У другому розділі «Методичні підходи до оцінки використання основних фондів виробничого підприємства» розглянуто систему показників оцінки стану та руху основних фондів, а також показники ефективності їх використання у виробничих цілях.

У третьому розділі «Шляхи підвищення ефективності використання та руху основних фондів ПАТ «Бель Шостка Україна»» проведено аналіз використання основних виробничих фондів ПАТ «Бель Шостка Україна», проаналізовано структуру, знос та рух основних фондів по підприємству.

Ключові слова: основні фонди, фізичний знос, моральний знос, амортизація, фондівіддача, фондомісткість, оновлення основних фондів.

ВСТУП

Виробничі підприємства в ринкових умовах спрямовують свої зусилля на створенні ефективного виробництва, а це якісна продукція за мінімальних витрат ресурсів та чистий прибуток від реалізації цієї продукції. Побудова ефективного виробничого процесу потребує використання таких ресурсів: трудових, матеріальних, фінансових тощо. Зокрема, важливим елементом успіху виробничого підприємства на ринку є застосування сучасних технологій виробництва – машин, обладнання, інструментів тощо, а це є його важливим ресурсом - основними фондами.

Основні фонди виробничого підприємства відіграють важливу роль у його розвитку. Ефективне їх використання забезпечує прибуткову роботу підприємства. В сучасних умовах розвитку за нестачі фінансових ресурсів, зростання кількості банкрутств, зростання зношеності машин та обладнання, загострення конкуренції як в середині країни так і на міжнародному ринку, важливим фактором успіху є ефективне використання основних фондів.

Аналіз ефективності використання основних фондів виробничого підприємства, зокрема оцінки інтенсивності використання основних фондів в часі та за потужністю, а також вивчення руху основних фондів є важливим та актуальним питанням сучасності.

Мета даного дослідження: аналіз ефективності використання основних фондів та напрямки поліпшення їх використання у виробничому процесі ПАТ «Бель Шостка Україна».

Основні завдання даного дослідження, які впливають з поставленої мети такі:

- вивчити рівень забезпеченості, склад, структуру та технічний стан підприємства основними фондами;
- провести аналіз ефективності використання основних фондів виробничого підприємства в часі та за потужністю;
- провести дослідження факторів зростання ефективності використання

основних фондів підприємства;

- здійснити оцінку резервів зростання ефективності використання основних фондів.

Об'єкт дослідження: виробничі процеси підприємства ПАТ «Бель Шостка Україна» в ході яких використовуються основні фонди підприємства.

Предмет дослідження: особливості використання основних фондів підприємства в часі та за потужністю і шляхи підвищення ефективності їх використання.

Під час проведення дослідження використано наступні методи: порівняння, групування, графічний метод, статистичні методи, метод аналізу і синтезу, системний метод.

Інформаційна база для виконання дослідження: нормативно-правові та законодавчі акти державних органів України, первинна документація, фінансові звіти ПАТ «Бель Шостка Україна», наукові статті вітчизняних та закордонних науковців, підручники, навчальні посібники та ін..

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ФОНДИ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

1.1 Поняття, сутність та класифікація основних фондів підприємства

Основний капітал є частиною загального капіталу виробничого підприємства і представляє собою сукупність позаоборотних активів. Основний капітал використовуються декілька виробничих циклів та переносять свою вартість на вартість готової продукції частинами.

У складі основного капіталу виділяють основні фонди, нематеріальні активи та довгострокові фінансові інвестиції [10]. В нашому дослідженні ми зосередимо свою увагу саме на питаннях ефективності використання основних фондів виробничого підприємства.

Основні фонди виробничого підприємства є частиною основного капіталу та представляють собою засоби праці, що приймають безпосередню участь у виробничому процесі або забезпечують його безперебійних перебіг зі строком корисного їх використання більше одного року. Вартість основних фондів переноситься на вартість готової продукції частинами протягом всього строку їх корисного використання [6].

Згідно діючого Наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»» за № 92 від 27.04.2000 року [23] основні фонди (засоби) з метою їх бухгалтерського обліку поділяються на 16 груп, а саме:

- Земельні ділянки;
- Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом;
- Будівлі, споруди, передавальні пристрої;
- Машини та обладнання;
- Транспортні засоби;
- Інструменти, прилади, інвентар (меблі);

- Тварини;
- Багаторічні насадження;
- Інші основні засоби;
- Бібліотечні фонди;
- Малоцінні необоротні матеріальні активи;
- Тимчасові (нетитульні) споруди;
- Природні ресурси;
- Інвентарна тара;
- Предмети прокату;
- Довгострокові біологічні активи.

Зазначені вище групи основних фондів діляться на дві частини: основні засоби (перші дев'ять груп основних фондів) та інші необоротні матеріальні активи (з десятої по шістнадцяту групи основних фондів).

Окрім того всі основні фонди в економічній науці діляться на дві великі групи – виробничі та невиробничі основні фонди [8].

До виробничих основних фондів відносять ті необоротні активи які приймають безпосередню або опосередковану участь у виробництві продукції. Невиробничі основні фонди представляють собою об'єкти культурно-побутового призначення [8].

Часто для структурного аналізу складу основних фондів визначають частку пасивної частини та активної частини основних фондів. Активна частина основних фондів це частина виробничих основних фондів які приймають безпосередню участь у виробництві продукції підприємства, тоді як пасивна частина основних фондів це необоротні активи які створюють умови для перебігу основних виробничих процесів [6].

Аналіз структури основних фондів, тобто співвідношення окремих їх складових у загальній сукупності, відбувається з огляду на динаміку частки виробничих та невиробничих основних фондів і зокрема пасивної та активної їх частини. Позитивною динамікою структурних зрушень у складі основних фондів є зростання виробничих основних фондів і зокрема її активної частини.

Проте варто зауважити, що певних нормативів щодо частки виробничих основних фондів до їх загальної суми, і активної частини основних фондів зокрема, не існує. Оптимальне співвідношення активної частини основних фондів до пасивної частини, чи виробничих основних фондів до невиробничих диктується особливостями виробничого процесу на конкретному підприємстві.

В загальному випадку зростання вартості виробничих основних фондів і зокрема активної їх частини дозволяє робити висновки про зростання спроможності виробничого підприємства до збільшення обсягів виробництва, зростання рівня автоматизації робочого процесу, а отже це призводить до скорочення витрат на виробництво одиниці виробу та зростання їх якості.

Суттєвий вплив на якість виробленої продукції та витрати виробництва також чинить і рівень зносу основних фондів. Зважаючи на важливість такої економічної категорії як «знос основних фондів» вважаємо за доцільне розглянути його далі детальніше.

1.2 Знос і амортизація основних фондів

Будівлі, обладнання, машини та інші основні фонди схильні до старіння в процесі якого основні фонди втрачають свої споживчі властивості: зменшується їх продуктивність, виходять з ладу окремі складові обладнання, погіршується загальний стан будівель тощо. Процес старіння основних фондів під дією фізико-хімічних властивостей навколишнього середовища, науково-технічного прогресу, під час використання їх у виробничому процесі називається зносом основних фондів [9].

Знос основних фондів призводить до суттєвого погіршення стану обладнання, будівель, машин та інших частин необоротного капіталу результатом чого є суттєве зростання експлуатаційних витрат, витрат на ремонт та модернізацію, зниження продуктивності обладнання, зростання витрат на комунальні послуги тощо.

Значний рівень зносу (як правило більше 60 %) є недопустимим для виробничого підприємства так як призводить до суттєвого зниження його конкурентоздатності через зростання витрат на виробництво продукції та погіршення її якості.

Природа зносу основних фондів проявляється з одного боку через дію фізико-хімічних властивостей навколишнього середовища та під час виробничого процесу, з іншого через дію науково-технічного прогресу [10].

Знос основних фондів що спричинений фізико-хімічними властивостями навколишнього середовища та використанням їх у виробничому процесі називається фізичним. Фізичний знос основних фондів проявляється під час експлуатації обладнання, машин, будівель тощо. Окремі елементи основних фондів в цьому разі стають непридатними. Навіть якщо підприємство не використовує свої основні фонди у виробництві вони також піддаються фізичному зносу через дію навколишнього середовища.

Під час тривалого використання або періоду зберігання основних фондів вони можуть повністю вийти з ладу. Контроль за рівнем фізичного зносу основних фондів є важливим завданням будь-якого виробничого підприємства так як від цього залежить його ефективність, здатність виробляти якісну та конкурентоспроможну продукцію.

Окрім того знос основних фондів може бути спричинено дією факторів науково-технічного прогресу. З часом на ринку з'являються або дешевші основні фонди, або більш продуктивні. Такий вид зносу називається моральним [13].

Сам факт наявності морального зносу основних фондів не означає їх погіршення споживчих властивостей. Навпаки, морально застарілі основні фонди можуть використовуватися у виробничому процесі так як повністю зберігають свої технічні властивості, проте доцільність їх використання ставиться під питання [19].

Питання заміни морально застарілих основних фондів приймається в залежності від форми морального зносу.

Виділяють моральний знос першого роду та другого роду. Моральний знос першого роду спричиняється появою такого ж обладнання за техніко-економічними властивостями але значно дешевшого. Здешевшення обладнання спричиняється використанням нових технологій виробництва та підвищення продуктивності праці у галузях що виробляють таке обладнання [6].

За морального зносу першого роду заміна обладнання на виробничому підприємстві не вимагається. Проте це є сигналом про можливу появу більш сучасних технологій виробництва продукції, а отже інтенсивність використання такого обладнання має бути збільшена.

Моральний знос другого роду спричиняється появою більш досконалого обладнання яке має вищі техніко-економічні властивості, а іноді ще й меншу ціну. Моральний знос другого роду усунути іноді не вдається. Єдиним способом його усунення часто є повна заміна морально застарілого обладнання [9].

Як і в у випадку морального зносу першого роду за морального зносу другого роду потреби у негайній заміні обладнання що використовується підприємством не має. Проте за морального зносу другого роду використання морально застарілого обладнання призведе до суттєвого зниження конкурентоздатності підприємства, суттєвого скорочення його прибутків та зростання витрат по відношенню до конкурентів як використовують новітню техніку.

Усунення фізичного зносу можливе за рахунок проведення планових та позапланових ремонтів, технічних оглядів тощо. Тоді як усунення морального зносу можливе шляхом модернізації обладнання або його повної заміни [6].

Потреба у заміні основних фондів виникає і після завершення так званого строку корисного їх використання.

Строк корисного використання основних фондів – це термін протягом якого основні фонди, що використовуються виробничим підприємством мають високі споживчі властивості та можуть бути використані у виробництві

продукції із мінімальними витратами і високим рівнем продуктивності [24].

Строк корисного використання окремих груп основних фондів можуть визначатися виходячи із таких факторів: очікувана тривалість використання основних фондів із врахуванням його потужності; очікувана економічна вигода від їх використання; фізичний та моральний знос який передбачається керівництвом підприємства; правові та інші обмеження тощо [23].

Джерелом усунення будь-якого виду зносу, а також повної заміни основних фондів є амортизаційні відрахування які визначається виходячи з вартості основних фондів та строку їх корисного використання.

Амортизація – це процес систематичного перенесення вартості основних фондів на вартість новостворюваної продукції з метою повного відтворення основних фондів після завершення строку їх корисного використання або втрати їх споживчої властивості [10].

Амортизаційні відрахування відіграють важливу роль у відтворенні основних фондів. В економічній науці виділяють податкову та економічну функції амортизаційних відрахувань. Податкова функція амортизаційних відрахувань виявляється в тому що амортизаційні відрахування не обкладаються податками хоча і вважаються доходами підприємства. Економічна функція амортизаційних відрахувань полягає саме у забезпеченні відновлення основних фондів після втрати ними їх споживчих властивостей [6].

Амортизаційні відрахування можуть бути обчислені за такими методами: прямолінійним методом, кумулятивним методом, виробничим методом, методом зменшення залишкової вартості, методом прискореного зменшення залишкової вартості [10].

Метод нарахування амортизаційних відрахувань обирає підприємство самостійно виходячи із призначення основних фондів у виробничому процесі, строку їх корисного використання та їх балансової вартості.

Всі основні фонди приймаються на баланс підприємства за первісною (балансовою) вартістю, що включає в себе саму вартість основних фондів за

якою підприємство їх придбало, вартість доставки та монтажу обладнання, суму ввізного мита, вартість страхування основних фондів тощо.

Відштовхуючись від балансової вартості основних фондів і відбувається розрахунок амортизаційних відрахувань. За деякими методами базою для обрахунку амортизаційних відрахувань є залишкова вартість основних фондів [6].

Залишкова вартість основних фондів це різниця між балансовою вартістю основних фондів та сумою амортизаційних відрахувань яка була нарахована протягом терміну використання основних фондів [6].

Знос основних фондів може бути оцінено також виходячи із суми нарахованої амортизації за період їх функціонування як частка від ділення сум амортизації на балансову вартість основних фондів [10].

Отже прямолінійний метод обрахунку амортизаційних відрахувань передбачає їх визначення як частку від ділення балансової або залишкової вартості основних фондів на строк їх корисного використання. За цим методом амортизується вартість основних фондів які мають тривалий строк корисного використання, а моральне їх старіння є незначним або відсутнє. До таких груп основних фондів відносять будівлі, нетитульні споруди, передавальні пристрої, капітальні витрати на поліпшення земельних ділянок тощо [23].

Метод зменшення залишкової вартості передбачає обрахунок річних сум амортизаційних відрахувань шляхом множення балансової або залишкової вартості основних фондів на початок періоду обрахунку амортизаційних відрахувань на норму амортизації у відсотках. Норма амортизації за даним методом обраховується як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість [23].

Метод прискореного зменшення залишкової вартості ґрунтується на подвоєнні частки балансової або залишкової вартості основних фондів до строку корисного їх використання. Даний метод амортизації основних фондів

застосовується до тих об'єктів необоротних активів які схильні до швидкого морального старіння, наприклад комп'ютерна техніка, автоматика тощо. Також для основних фондів що схильні до швидкого морального старіння може бути застосовано кумулятивний метод обрахунку амортизаційних відрахувань [23].

За кумулятивного методу річні суми амортизації визначаються як добуток балансової вартості та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт визначається шляхом ділення кількості років, які залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму чисел років його корисного використання [23].

Виробничий метод обрахунку річних сум амортизації здійснюється шляхом добутку фактично виробленого обсягу продукції (робіт, послуг) за поточний рік та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації визначається як ділення вартості, яка амортизується, на очікуваний обсяг виробництва продукції (робіт, послуг), що буде отримано за допомогою даного об'єкта основних фондів. Виробничий метод амортизації може бути застосовано лише до тих об'єктів основних фондів для яких є можливим визначення очікуваних обсягів виробництва продукції (робіт, послуг). Даний метод дозволяє рівномірно розподілити амортизаційні відрахування із врахуванням ділової активності підприємства [23].

Всі перераховані методи амортизації мають свої області застосування які визначаються діючим законодавством України, зокрема Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»» за № 92 від 27.04.2000 року.

Окрім структурного аналізу основних фондів та ступеню їх зносу важливою є оцінка ефективності їх використання та руху. Методику аналізу ефективності використання основних фондів та їх руху розглянемо у наступному розділі роботи.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Методи оцінки ефективності використання основних фондів виробничого підприємства

Методика оцінки ефективності використання основних фондів будується на основі співвідношення окремих показників діяльності виробничого підприємства до вартості основних фондів. Такий підхід до оцінки ефективності використання основних фондів дозволяє розраховувати такі показники:

1. Фондовіддача – це відносний показник продуктивності основних фондів виробничого підприємства який показує суму виробленої продукції на одну гривну основних фондів. Розрахунок даного показника здійснюється за формулою 2.1 [6]:

$$\Phi_{\text{від}} = \frac{Q}{O\Phi_{\text{сер}}}, \quad (2.1)$$

де, Q – обсяг виготовленої продукції, грн.;

$O\Phi_{\text{сер}}$ – середньорічна вартість основних фондів виробничого підприємства, грн..

2. Фондомісткість – це відносний показник питомих витрат на створення необхідної кількості основних фондів для виробництва однієї гривні товарної продукції. Цей показник вказує на суму основних фондів у вартісному вираженні яка потрібна для виробництва однієї гривні товарної продукції. Даний показник є зворотнім до показника фондівіддачі (див. формула 2.2) [6]:

$$\Phi_{\text{м}} = \frac{O\Phi_{\text{сер}}}{Q}, \quad (2.2)$$

3. Фондоозброєність праці – це відносний показник осначеності обладнанням, робочими місцями, інструментами тощо кожного працівника виробничого підприємства. Даний показник показує вартість основних фондів, що припадає на одного працюючого (див. формула 2.3) [10]:

$$\Phi_{\text{оз}} = \frac{O\Phi_{\text{сер}}}{Ч_{\text{спис}}}, \quad (2.3)$$

де $Ч_{\text{спис}}$ – спискова чисельність працівників виробничого підприємства, осіб.

4. Рентабельність основних фондів – відносний показник прибутковості інвестицій у основні фонди підприємства. Даний коефіцієнт показує суму балансового або чистого прибутку на одну гривну основних фондів підприємства (див. формула 2.4) [8]:

$$P_{\text{оф}} = \frac{\Pi}{O\Phi_{\text{сер}}} * 100\%, \quad (2.4)$$

де Π – балансовий або чистий прибуток підприємства, грн..

Фондовіддача, фондоозброєність та рентабельність основних фондів це коефіцієнти які за складом та методикою розрахунку мають зростати в динаміці. Отже при зростанні в динаміці зазначених показників можна говорити і про зростання ефективності використання основних фондів, а саме спроможності підприємства виробляти більше продукції (фондовіддача), зростання продуктивності праці та якості продукції за рахунок кращої осначеності працівників (фондоозброєність), зростання прибутковості інвестицій у основний капітал і як наслідок зростання інвестиційної привабливості підприємства (рентабельність основних фондів).

Фодомісткість є оберненим показником до фондовіддачі, а отже в

динаміці вона має знижуватись, що вказує на зниження потреби у інвестиційних коштах та основних фондах для виробництва заданого обсягу продукції.

Окрім розглянутих показників ефективності використання основних фондів використовуються також показники інтенсивності використання активної частини основних фондів, сутність яких полягає у порівнянні фактичних та планових показників продуктивності обладнання і часу його використання на виробничому підприємстві. До таких показників відносять наступні:

1. Коефіцієнт екстенсивного завантаження – показник характеризує питому вагу часу у максимально можливому фонді часу протягом якого основні фонди можуть бути використані у виробничих цілях. Розрахунок показника проводиться за формулою 2.5 [9]:

$$K_{\text{екст}} = \frac{t_{\text{ф}}}{t_{\text{н}}} \quad (2.5)$$

де $t_{\text{ф}}$ - фактична кількість часу відпрацьованого активною частиною основних фондів, годин;

$t_{\text{н}}$ - кількість часу роботи активної частини основних фондів згідно норм, годин.

2. Коефіцієнт інтенсивного завантаження визначає частку використовуємої потужності активної частини основних фондів. Розрахунок показника інтенсивного завантаження проводиться за формулою 2.6 [9]:

$$K_{\text{інт}} = \frac{П_{\text{ф}}}{П_{\text{п}}}, \quad (2.6)$$

де $П_{\text{ф}}$ – фактична годинна продуктивність активної частини основних фондів, од. продукції за годину;

P_n – нормативна годинна продуктивність активної частини основних фондів, од. продукції за годину.

3. Коефіцієнт інтегрального завантаження оцінює частку використання обладнання як за часом так і за потужністю. Розрахунок показника відбувається шляхом добутку показників екстенсивного та інтенсивного завантаження (формула 2.7) [9].

$$K_{интегр} = K_{екст} * K_{инт} \quad (2.7)$$

Наведені показники завантаження активної частини основних фондів коливаються від 0 до 1. Чим ближчими є значення розглянутих вище коефіцієнтів до 1 тим повніше використовуються основні фонди за потужністю (коефіцієнт інтенсивного завантаження), за часом (коефіцієнт екстенсивного завантаження) та за потужністю і часом одночасно (коефіцієнт інтегрального завантаження).

Зростання показників інтенсивного та екстенсивного завантаження в динаміці вказує на позитивні зрушення у питаннях використання обладнання за потужністю та часом. Зростання коефіцієнтів свідчить про скорочення простоїв обладнання, зменшення часу на його ремонт, зростання годинної продуктивності обладнання. Це в цілому вказує на зростання ефективності використання обладнання за екстенсивними та інтенсивними факторами.

2.2 Методичні підходи до оцінки руху основних фондів підприємства

Важливими показниками використання основних фондів є показники руху, технічного стану, віку, структури основних фондів тощо. Тому для проведення більш повного аналізу ефективності використання основних фондів варто проводити аналіз руху основних фондів по виробничому підприємстві які дають уявлення про стан основних фондів та зміну їх вікової

структури.

Серед таких показників варто згадати наступні:

1. Коефіцієнт оновлення основних фондів – дозволяє визначити питому вагу основних фондів, що були введені протягом звітного року у загальній вартості основних фондів на кінець звітного року. Коефіцієнт оновлення основних фондів вказує на інтенсивність процесів оновлення основних фондів на підприємстві. Зростання показника дозволяє робити висновки про активізацію підприємства в питання оновлення зношених основних фондів, за умови низького фізичного та морального зношення коефіцієнт оновлення основних фондів вказує на процеси зростання масштабів виробництва. Зростання показника в динаміці має супроводжуватися зростання фондоддачі у протилежному випадку динаміка показника на зростання вказуватиме на формування проблем у використанні основних фондів за інтенсивними та екстенсивними факторами, що супроводжуватиметься зростання витрат виробництва продукції та скорочення прибутковості роботи підприємства. Даний коефіцієнт обчислюється за наступною формулою (див. формула 2.8) [18]:

$$K_{он} = \frac{B_{введ}}{ОФ_k}, \quad (2.8)$$

де $B_{введ}$ – вартість введених в експлуатацію основних фондів у звітному році, грн.;

$ОФ_k$ – вартість основних фондів підприємства на кінець звітного року, грн..

2. Коефіцієнт вибуття основних фондів – даний показник представляє собою питому вагу вартості основних фондів виробничого підприємства які списуються у зв'язку з їх фізичним та моральним зношенням. Більш високі темпи зростання даного показника по відношенню до коефіцієнту оновлення

основних фондів вказує на скорочення кількості основних фондів, що використовуються у виробничому процесі, а це спричиняє скорочення обсягів виробництва продукції, скорочення прибутків, зниження ділової активності підприємства тощо. Зростання коефіцієнту вибуття основних фондів може розглядається як позитивна динаміка в тому випадку якщо підприємство позбувається зайвих основних фондів, що супроводжується покращанням виробничого процесу, скороченням витрат виробництва, зростання якості випущеної продукції тощо. У більшості випадків коефіцієнт вибуття основних фондів має бути меншим коефіцієнту оновлення. Коефіцієнт вибуття основних фондів визначається за схожою методикою до визначення коефіцієнту вибуття (див. формула 2.9) [15]:

$$K_{\text{виб}} = \frac{B_{\text{виб}}}{\text{ОФ}_n}, \quad (2.9)$$

де $B_{\text{виб}}$ – вартість виведених основних виробничих фондів у звітному році, грн.;

ОФ_n – вартість основних фондів підприємства на початок звітного року, грн..

3. Коефіцієнт заміни основних фондів представляє собою показник які дозволяє оцінити яка частина введених основних фондів йде на заміну вибулих. Даний показник на відміну від попередніх коефіцієнтів, які не можуть приймати значення більше 1, може приймати значення від 0 до $+\infty$. Коли даний показник прямує до 0 це говорить про розширення масштабів роботи підприємства та зростання кількості основних фондів. При цьому кількість вибулих основних фондів мінімальна. За умови зростання фондодіддачі та низького фізичного і морального зношення така тенденція є позитивною. При прямованні показника до 1 на підприємстві проводиться політика простого відтворення основних фондів. При перевищенні значення

коефіцієнта одиниці на підприємстві встановлюється ситуація за якої відбувається постійне скорочення кількості основних фондів, що може бути пов'язано із зменшенням масштабів виробництва, скорочення попиту на продукцію, втратою частини ринків збуту, кризовими явищами в економіці тощо. Отже найбільш оптимальною є динаміка показника в межах від 0 до 1 за умови зростання фондівіддачі та коефіцієнтів інтенсивного і екстенсивного завантаження. Коефіцієнт заміни основних фондів визначається за формулою 2.10 [15]:

$$K_{\text{зам}} = \frac{B_{\text{виб}}}{B_{\text{введ}}}, \quad (2.10)$$

Розглянуті вище показники ефективності використання основних фондів дають можливість охопити всі сторони якісного та кількісного їх використання на виробничому підприємстві і зробити комплексний аналіз їх стану та руху. Використовуючи описану методику оцінки ефективності використання основних фондів на виробничому підприємстві проведемо комплексний аналіз їх використання на прикладі шосткинського підприємства ПАТ «Бель Шостка Україна».

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ПАТ «БЕЛЬ ШОСТКА УКРАЇНА»

3.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

Підприємство «Шосткинський міськмолкомбінат» було створено у м. Шостка ще за часів Радянського Союзу у 1981 році. На той час підприємство складалося із цільномолочного цеху та сиродільної ділянки. До середини 90-х підприємство постійно розширювало свій асортимент, проте зосереджувало свою увагу саме на виробництві твердих сирів.

Після розпаду Радянського Союзу відбулись суттєві зміни на ринку молочної продукції та у законодавстві щодо діяльності підприємств. Становлення ринкових відносин в Україні після 1991 року сприяло приватизації більшості підприємств які на той час працювали на території країни. Підприємство «Шосткинський міськмолкомбінат» не стало виключенням і у 1994 році згідно рішення регіонального відділення Фонду державного майна України по Сумській області від 27 травня 1994 року було перетворено з орендного підприємства «Шосткинський міськмолкомбінат» у Відкрите акціонерне товариство «Шосткинський міськмолкомбінат». Таким чином підприємство стало приватним і в подальшому на ринку України зосередило свою увагу на виробництві твердих та плавлених сирів.

У 2005 році на підприємстві було створено власну торгову марку «Шостка» під якою випускалися сири та інші молочні продукти підприємства.

У 2007 році підприємство було придбано французькою групою Bell, а у 2010 році воно було перейменовано у Публічне акціонерне товариство «Бель Шостка Україна».

Торгова марка «Весела корівка» під якою на цей час підприємство продає свою продукцію було створено у 2008 році. Під цією маркою молзавод продає тверді та плавлені сири, а також вершкове масло. 20 % своєї продукції підприємство реалізує через власну фірмову торговельну мережу, а 80 %

продукції реалізується постійним клієнтам, що дозволяє зменшити ризики формування значних обсягів дебіторської заборгованості.

ПАТ «Бель Шостка Україна» має безцехову структуру та складається з таких дільниць: виробничий департамент № 1 дільниць приймання та первинної обробки молока, виробництва сухих молочних продуктів, виробництва масла, виробничий департамент № 2 дільниць дозрівання твердих сирів, виробництва твердих сирів, фасування твердих сирів, виробничий департамент № 3 дільниць з виробництва плавлених сирів, департамент з контролю якості, департамент з транспорту, департамент сировини, комерційний відділ, плановий відділ, технічний відділ, відділ охорони праці, відділ інформаційних технологій, ремонтно-механічна дільниця, відділ матеріально-технічного постачання, юридичний відділ, управління персоналу.

Існуюча на даний момент організаційна структура підприємства дозволяє гнучко реагувати на запити ринку та ефективно використовувати наявні ресурси для виробництва та реалізації молочної продукції на території України і за кордоном.

У 2021 році компанія Lactalis Group здійснила купівлю активів компанії Bel Group, які включали до себе підприємства Royal Bel Leerdammer NL, Bel Italia, Bel Deutschland, а також «Бель Шостка Україна». Lactalis Group в ході купівлі активів Bel Group отримала виключні права на бренди Leerdammer та Shostka. З цього часу компанія Lactalis Group спрямовуватиме свої зусилля на перетворення брендів Leerdammer та Shostka на світові [1, 2].

Розглянемо динаміку основних показників роботи підприємства (див. таблиця 3.1) та проаналізуємо його позицію на місцевому та світовому ринку молочної продукції.

Наведені у таблиці 3.1 основні фінансові показники діяльності підприємства отримані із його фінансової звітності (див. додаток А, Б).

Таблиця 3.1 – Динаміка основних економічних показників розвитку ПАТ «Бель Шостка Україна» за 2019-2021 роки, тис. грн..

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп приросту, %	
				2019-2020 рр.	2020-2021 рр.	2019-2020 рр.	2020-2021 рр.
Чистий дохід від реалізації продукції	586047	637060	827516	51013,00	190456,00	8,70	29,90
Собівартість реалізованої продукції	518666	547162	685566	28496,00	138404,00	5,49	25,29
Балансовий прибуток (збиток)	67381	89898	141950	22517,00	52052,00	33,42	57,90
Матеріальні витрати	362933	403965	710857	41032,00	306892,00	11,31	75,97
Фонд оплати праці	63296	62702	62118	-594,00	-584,00	-0,94	-0,93
Адміністративні витрати	30927	27097	28010	-3830,00	913,00	-12,38	3,37
Витрати на збут	53218	48620	86983	-4598,00	38363,00	-8,64	78,90
Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток)	-46587	-13058	16779	33529,00	29837,00	71,97	228,50
Чисельність працюючих	566	455	390	-111	-65	-19,61	-14,29
Обсяг виробництва твердих, м'яких та плавлених сирів, т	9857	9015	9475	-842	460	-8,54	5,10

Згідно наведених у таблиці 3.1 розрахунків можна зробити висновки про зростання чистого доходу підприємства на 8,7 % у 2020 році та на 29,9 % у 2021 році, проте чистий фінансовий результат у 2019-2020 роках був від'ємним. Протягом аналізованого періоду спостерігається зростання чистого фінансового результату і у 2021 році підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 16779 тис. грн.. Отримання позитивних фінансових результатів спричинене саме ціновими факторами – здорожчанням продукції заводу. Загальний обсяг виробництва протягом аналізованого періоду скоротився в середньому на 4 % тоді як чистий дохід мав тенденцію до суттєвого зростання. Отже позитивних фінансових результатів досягнуто за рахунок суттєвого зростання цін на продукцію, а витрати на виробництво залишилися суттєвими.

Збитки по підприємству пов'язані із значним розміром собівартості реалізованої продукції яка має стійку тенденцію до зростання. Так у 2020 році

собівартість реалізованої продукції зросла на 5,49 %, а у 2021 році вже на 25,29 %. Основним компонентом витрат на виробництво продукції є матеріальні витрати які стрімко зросли у 2021 році – на 75,97 %. Також суттєво зросли і витрати на збут продукції у 2021 році на 78,90 %, хоча ця стаття витрат є значно меншою від матеріальних витрат на виробництво продукції. Тоді як витрати на оплату праці дещо знизилися більшою мірою за рахунок скорочення чисельності працюючих в середньому на 17 % за рік.

Зростання матеріальних витрат спричиняє збитковість роботи підприємства та зростання цін на продукцію, а отже підприємству в першу чергу слід звернути свою увагу на пошук якісної та дешевої сировини для виробництва молочних продуктів.

Значна частина продукції молзаводу реалізується на території України та Молдови. Купівельна спроможність споживачів підприємства є низькою, а отже зростання прибутків підприємства за рахунок зростання цін є вкрай обмеженим. Не зважаючи на активні маркетингові заходи які проводить ПАТ «Бель Шостка Україна» попит на сири в середині нашої країни не задовільним і перспективи до його зростання відсутні. Найбільш перспективним напрямом розвитку підприємства є переорієнтація на зовнішні ринки збуту, зокрема європейські країни де присутній платоспроможний попит на високоякісну молочну продукцію.

Зважаючи на проблеми пошуку шляхів скорочення загальних витрат виробництва молочних продуктів по підприємству вважаємо за доцільне проаналізувати ефективність використання основних фондів підприємства, що дасть можливість віднайти шляхи до скорочення загальних витрат виробництва за рахунок поліпшення використання основних фондів, оптимізації їх структури тощо.

3.2 Економічний аналіз якісного стану, руху та використання основних фондів ПАТ «Бель Шостка Україна»

Якісний стан основних фондів варто розпочати аналізувати із їх структури. Динаміка структурних змін в основних фондах підприємства (див. таблиця 3.2) дасть можливість виявити основні напрямки розвитку його виробничої сфери.

Таблиця 3.2 – Структурний аналіз складу основних фондів ПАТ «Бель Шостка Україна» за 2019-2021 роки.

Групи основних фондів	Вартість групи основних фондів, тис. грн.			Питома вага групи основних фондів, %			Абсолютне відхилення, %	
	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2019-2020 роки	2020-2021 роки
1. Виробничого призначення:	89214	82284	79421	98,61	99,01	99,11	0,40	0,10
будівлі та споруди	29681	27643	26758	32,81	33,26	33,39	0,46	0,13
машини та обладнання	54088	49074	45756	59,78	59,05	57,10	-0,73	-1,95
транспортні засоби	3706	2645	2906	4,10	3,18	3,63	-0,91	0,44
земельні ділянки	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
інші	1739	2922	4001	1,92	3,52	4,99	1,59	1,48
2. Невиробничого призначення:	565	542	711	0,62	0,65	0,89	0,03	0,24
будівлі та споруди	561	539	444	0,62	0,65	0,55	0,03	-0,09
машини та обладнання	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
транспортні засоби	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
земельні ділянки	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
інші	4	3	2	0,00	0,00	0,00	-0,43	0,00
Інвестиційна нерухомість	693	278	265	0,77	0,33	0,33	0,00	0,00
Усього	90472	83104	80132	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Як видно із розрахунків наведених у таблиці 3.2, що здійснені на підставі даних підприємства (див. додатки А, В), основні фонди виробничого призначення в загальній структурі займають найбільшу частку і у 2021 році склали 99,11 % від загальної їх вартості. Основні фонди невиробничого призначення складають менше 1% у загальній вартості основних фондів.

Варто відзначити, що активна частина основних фондів у 2021 році складала 57,10% від загальної вартості основних фондів, а в динаміці мала тенденцію до скорочення. У 2020-2021 роках загальна частка активної частини основних фондів скоротилася майже на 2%. Зростання частки виробничих основних фондів відбувається за рахунок менших темпів скорочення вартості будівель та споруд, а також транспортних засобів.

Така динаміка зміни структури основних фондів вказує на поступове скорочення виробничого потенціалу і в перспективі подальше скорочення вартості виробничого обладнання може призвести до зниження виробничої потужності через його фізичний знос або повне виведення з експлуатації і як наслідок скорочення обсягів виробництва. Скорочення обсягів виробництва може вилитися у втраті ринків збуту підприємства.

Зважаючи на складний економічний стан національної економіки через військову агресію росії та суттєві зміни економічних зв'язків, що були спричинені переорієнтацією більшості підприємств України з російських ринків на європейські, африканські, американські та азійські, завоювання зовнішніх ринків виглядає вкрай складним.

Для більш детального аналізу руху основних фондів по ПАТ «Бель Шостка Україна» варто проаналізувати коефіцієнти фізичного зносу, вибуття, оновлення та заміни основних фондів, що дасть можливість визначити чи здійснюється заміна обладнання чи скорочення вартості основних фондів виявлене при аналізі структури основних фондів спричинене лише їх фізичним зносом (див. таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 – Аналіз стану та руху основних фондів ПАТ «Бель Шостка Україна» за 2019-2021 роки.

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Абсолютне відхилення		Темп зростання, %	
				2020-2019 роки	2021-2020 роки	2020-2019 роки	2021-2020 роки
Коефіцієнт оновлення основних фондів	0,1	0,12	0,0	0,02	-0,12	20,00	-100,00
Коефіцієнт вибуття основних фондів	0,02	0,06	0,0	0,04	-0,06	200,00	-100,00
Коефіцієнт заміни основних фондів	0,18	0,51	0,0	0,33	-0,51	183,33	-100,00
Коефіцієнт зносу основних фондів	49,9	54,4	57,7	4,50	3,30	9,02	6,07

Аналіз показників стану та руху основних фондів (див. таблиця 3.3), що були розраховані на основні статистичних даних підприємства (див. додатки А, В), дають підстави говорити про їх активний рух у 2019 та 2020 роках. У 2021 році рух основних фондів по підприємству був відсутній. Коефіцієнт оновлення основних фондів є значно більшим за коефіцієнт вибуття основних фондів, що говорить про намагання підприємства відновлювати фізично та морально застарілі основні фонди. Проте аналіз попередній даних щодо структури основних фондів виявив суттєве скорочення саме активної частини основних фондів, а отже відновлення основних фондів, що стосується саме їх активної частини відбувається в недостатніх обсягах. Увага керівництва підприємства зосереджене в основному на відновлення транспортних засобів та будівель і споруд, судячи з динаміки зміни вартості цих груп основних фондів (див. таблицю 3.2).

Також варто відзначити про зростання коефіцієнту заміни основних фондів, що підтверджує висновки про намагання керівництва здійснювати саме заміну фізично та морально застарілих основних фондів. Проте у 2021 році процеси виведення та оновлення основних фондів були припинені. Не

зважаючи на намагання підприємства оновлювати основні фонди ступінь їх зносу зростає. У 2020 році темпи зростання зносу основних фондів був найбільшим. Завдяки проведенню заходів з оновлення основних фондів у 2020 році темпи їх зносу дещо скоротилися і у 2021 році знос зріс лише на 6,07 %.

Отже політика ПАТ «Бель Шостка Україна» на скорочення активної частини основних фондів виглядає закономірною на фоні ускладнення економічного стану національного господарства у зв'язку із тривалою агресією російської федерації. Не зважаючи на те що останніми роками підприємство демонструвало впевнене зростання обсягів виручки цього на жаль не можна сказати про зростання фізичних обсягів виробництва (див. таблиця 2.1). Ціновий фактор спричинив зростання загальної виручки на фоні поступового скорочення обсягів виробництва у натуральному вимірі. Тому поступове скорочення вартості активної частини основних фондів дозволяє дещо скоротити витрати на утримання невикористовуваного обладнання у зв'язку із відсутністю перспектив на зростання обсягів виробництва в майбутньому.

Проте щоб зрозуміти чи раціональною є політика підприємства на скорочення активної частини основних фондів при відносній стабільності вартості інших груп основних фондів варто проаналізувати основні показники ефективності їх використання (див. таблиця 3.4) серед яких варто згадати фондівіддачу, фондомісткість, рентабельність основних фондів, коефіцієнт екстенсивного завантаження, коефіцієнт інтенсивного завантаження та коефіцієнт інтегрального завантаження (див. розділ 2).

Показники ефективності використання основних фондів в основному вказують на покращання ступеню використання основних фондів. Так за показником фондівіддачі простежується зростання продуктивності основних фондів на 18,34 % у 2020 році та 34,71 % у 2021 році. Проте зважаючи на негативну динаміку обсягів виробництва продукції у натуральному вимірі (див. таблиця 2.1) загальне зростання фондівіддачі спричинене не зростанням продуктивності основних фондів, а інфляційними факторами через які

відбулося зростання цін основної продукції молзаводу.

Таблиця 3.4 – Аналіз ефективності використання основних фондів ПАТ «Бель Шостка Україна» за 2019-2021 роки.

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Абсолютне відхилення		Темп зростання, %	
				2020-2019	2021-2020	2020-2019	2021-2020
				роки	роки	роки	роки
Фондовіддача	6,48	7,67	10,33	1,19	2,66	18,34	34,71
Фондомісткість	0,15	0,13	0,10	-0,02	-0,03	-15,50	-25,77
Рентабельність основних фондів	-51,49	-15,71	20,94	35,78	36,65	327,71	75,04
Фондоозброєність	159,84	182,65	205,47	22,80	22,82	14,26	12,49
Коефіцієнт екстенсивного завантаження	0,967	0,963	0,962	0,00	0,00	-0,41	-0,10
Коефіцієнт інтенсивного завантаження	0,534	0,489	0,514	-0,05	0,03	-8,43	5,11
Коефіцієнт інтегрального завантаження	0,516	0,471	0,494	-0,05	0,02	-8,81	5,00

Щодо показника фондоозброєності його загальне зростання на 14,26 % у 2020 році та 12,49 % у 2021 році спричинене суттєвим скороченням чисельності персоналу на фоні скорочення обсягів виробництва продукції. Зважаючи на негативну динаміку скорочення активної частини основних фондів оснащеність працівників якісним обладнанням скорочується.

Завантаженість обладнання є вкрай низькою, що пояснюється низьким рівнем використання потужностей підприємства. Зростання коефіцієнту інтегрального завантаження обладнання у 2021 році на 5,0 % спричинене саме незначним зростання обсягів виробництва в цьому році, що дозволило дозавантажити обладнання за потужністю на 5,11 % (коефіцієнт інтенсивного

завантаження).

Отже, не зважаючи на позитивну динаміку показника рентабельності основних фондів, який суттєво зріс протягом аналізованого періоду і у 2021 році становив 20,94 % загальна ефективність використання основних фондів по підприємству є незадовільною. Така ситуація обумовлена по-перше скороченням частки активної частини основних фондів, по-друге загальним скороченням завантаження обладнання за потужністю через скорочення обсягів виробництва та продажу продукції підприємства.

Зазначені проблеми викликані скороченням присутності підприємства на ринку молочної продукції в Україні та світі, суттєвим подорожчанням готової продукції через зростання цін на сировину, порушенням логістичних ланцюжків через воєнні дії що відбуваються в країні.

3.3 Основні напрямки поліпшення ступеню використання основних фондів підприємства

Проведений у попередніх розділах аналіз ефективності використання основних фондів виявив найважливішу проблему роботи підприємства, що пов'язана із поступовим скороченням обсягів виробництва продукції.

Аналіз ринку молочної продукції Сумської області станом на 2021 рік (див. таблиця 3.5) дає підстави робити висновки про те що найбільшими виробниками молочної продукції в області є підприємства ПАТ «Бель Шостка Україна», ТОВ «Буринський молокозавод», ТОВ ОМПК «Славія» [22].

Проте початок широкомасштабних військових дій з 24 лютого 2022 року на території України суттєво змінили картину і на сьогоднішній момент часу важко прогнозувати як саме буде змінена присутність наведених у таблиці 3.5 підприємств в Сумській області і в Україні в тому числі. Найбільш постраждалими регіонами Сумської області від військового вторгнення російської федерації виявилися Охтирський район, Тростянецький район, Сумський район та інші південні райони Сумської області, тоді як

Шосткинський район та інші північні райони постраждалий найменше. Найбільшою проблемою для підприємств Шосткинської громади виявилось порушення логістичних ланцюжків, що суттєво змінило структуру економіки Шосткинської громади. Тоді як південні райони Сумщини постраждали сильніше окрім порушення логістичних ланцюжків було зруйновано низку промислових підприємств.

Таблиця 3.5 – Аналіз ринку молочної продукції в Сумській області за 2021 рік [22].

№ з/п	Назва підприємства	Вид продукції, що виробляється	Проектні виробничі потужності переробки молока, тис. тонн/рік	Частка ринку підприємства в Сумській області, %	Завантаженість виробничих потужностей, %
1.	Філія «Сумський молочний завод» ДП «Аромат»	Кисломолочна продукція, сири тверді, плавлені	37,0	8,5	27,0
2.	Філія «Роменський молочний комбінат» ПП «Рось»	Сухе знежирене молоко, масло вершкове, сири тверді	132,0	1,7	1,5
3.	Філія «Охтирський сиркомбінат» ПП «Рось»	Суха молочна сироватка, сири тверді	70,0	Інформація відсутня	
4.	ПАТ «Бель Шостка Україна»	Сири тверді, плавлені, суха молочна сироватка	72,0	32,0	52,0
5.	ТОВ «Буринський молокозавод»	Сухе знежирене молоко, масло вершкове	80,0	31,7	46,0
6.	ТОВ ОМПК «Славія»	Кисломолочна продукція, сири тверді, масло вершкове, суха молочна сироватка	75,0	26,1	41,0
Разом по підприємствах			466,0	100,0	30,0

Триваюча на території України війна суттєво ускладнює постачання

готової продукції не тільки по Сумському регіону, а й по Україні в цілому. Значні проблеми виникають і з експортом готової продукції до країн Європи.

Не зважаючи на складнощі у налагодженні логістичних ланцюжків Шосткинський район в Сумській області є найменш постраждалим в наслідок активної фази бойових дій, що тривали на території області декілька місяців, а тому ПАТ «Бель Шостка Україна» в змозі не тільки втримати свою частку ринку в Сумській області та Україні, а також збільшити свою присутність на ринку. Так як серед найбільших підприємств молочної галузі Сумської області є підприємства, що знаходяться у найбільш постраждалих регіонах області, а саме Філія «Охтирський сиркомбінат» ПП «Рось», ТОВ ОМПК «Славія». По названих підприємствах можна очікувати певне скорочення обсягів виробництва молочної продукції, через порушення логістичних ланцюжків постачання молока від фермерських господарств та постачання готової продукції підприємств до споживачів. Так як спрогнозувати економічний стан економіки регіону під час війни занадто складно все ж можемо припустити, що ПАТ «Бель Шостка Україна» змогла би збільшити обсяги виробництва сирів та масла в середньому на 1-5 % і тим самим компенсувати недовиробництво молочної продукції по Сумській області.

Під час воєнного стану для ПАТ «Бель Шостка Україна» актуальним є проведення активної рекламної компанії своєї продукції, розширення клієнтської бази, зокрема налагодження партнерських відносин з мережею супермаркетів «АТБ» та «ЕКО-маркет». Окрім того ПАТ «Бель Шостка Україна» може скористатися логістичними каналами збуту Lactalis Group які є власниками підприємства. Завдяки логістичним каналам збуту Lactalis Group у ПАТ «Бель Шостка Україна» є можливість полегшити свій вихід на Європейські ринки збуту.

Отже, враховуючи означені вище переваги ПАТ «Бель Шостка Україна» спроможна збільшити обсяги виробництва продукції у натуральному вимірі на рівні 1-5 %.

Проведемо розрахунок показників ефективності використання основних

фондів підприємства за умови зростання обсягів виробництва його продукції на 5 %, стабільності цін на молочну продукцію (див. таблиця 3.6). Вимога стабільності цін на молочну продукцію при розрахунку основних показників ефективності використання основних фондів підприємства диктується неможливістю зробити прогноз зміни цін під час ведення бойових дій на території України. Тому розрахунок основних показників носить радше інформативний характер і дасть можливість оцінити приблизний рівень ефективності використання основних фондів за означених вище умов.

Таблиця 3.6 – Аналіз показників ефективності використання основних фондів ПАТ «Бель Шостка Україна» на 2022 рік (прогноз)

Показники	2021 рік	2022 рік (прогноз)	Абсолютне відхилення, +/-	Темп зростання, %
Чистий дохід від реалізації продукції	827516,00	868891,80	41375,80	5,00
Вартість основних фондів	80132,00	80132,00	0,00	0,00
Фондовіддача	10,33	10,84	0,51	4,97
Фондомісткість	0,10	0,09	-0,01	-7,78
Фондоозброєність	205,47	205,47	0,00	0,00
Коефіцієнт екстенсивного завантаження	0,962	0,962	0,00	0,00
Коефіцієнт інтенсивного завантаження	0,514	0,540	0,03	5,06
Коефіцієнт інтегрального завантаження	0,494	0,519	0,03	5,16

Отже, прогнозні показники ефективності використання основних показників вказують на загальну позитивну тенденцію. Так фондовіддача зросте на 4,97 %, фондомісткість знизиться на 7,78 %, коефіцієнт інтегрального завантаження зросте на 5,16 % за рахунок зростання завантаженості обладнання за потужністю на 5,06 %. Отже, при реалізації заходів спрямованих на зростання обсягів продаж по території Сумської області, України та ЄС ПАТ «Бель Шостка Україна» в змозі буде суттєво покращити ступінь використання власних основних фондів та зберегти свої позиції на ринку молочної продукції.

ВИСНОВКИ

Сучасне підприємство не можливо уявити без будівель, машин, різного роду інструментів тощо. Тобто основою для роботи підприємства є основні фонди – без них виробництво товарів не можливе. Основні фонди підприємствами можуть використовувати по різному. В залежності від стану основних фондів та ступеню їх використання у виробничих процесах підприємства отримують різні результати господарської діяльності.

В проведеному дослідженні показані роль та місце основних фондів у виробництві товарів та їх вклад у формування основних результатів господарської діяльності. Для цього було розглянуто систему показників ефективності використання основних фондів, їх зносу та руху по виробничому підприємству. На основі розглянутої у другому розділі системи показників було проведено аналіз ефективності використання основних фондів, ступінь їх зносу, особливості їх відновлення на підприємстві ПАТ «Бель Шостка Україна».

Аналіз структури основних фондів виявив динаміку на скорочення активної частини основних фондів з 59,78 % у 2019 році до 57,10 % у 2021 році і відповідно зростання їх пасивної частини до 42,90 % у 2021 році. Такі зміни були спричинені зменшенням вартості активної частини основних фондів через їх фізичний знос та оновлення пасивної частини основних фондів, зокрема транспортних засобів.

Дослідження руху основних фондів виявив прагнення підприємства не тільки оновлювати власні основні фонди, а й збільшувати їх кількість саме за рахунок оновлення пасивної їх частини, що негативно відбивається на потенційних можливостях підприємства нарощувати обсяги виробництва власної продукції (тверді та плавлені сири, вершкове масло тощо).

Зокрема аналіз ефективності використання основних фондів виявив стійке зростання фондівіддачі на 18,34 % у 2019-2020 роках та 34,71 % у 2020-2021 роках, рентабельності основних фондів на 75,04 % у 2020-2021 роках.

Проте варто зазначити що зростання даних показників обумовлено інфляційними факторами. Зростання загальної вартості виробленої продукції на фоні умовної постійності фізичних обсягів виробництва не є позитивним фактором розвитку ПАТ «Бель Шостка Україна». Варто відзначити і вкрай низьку завантаженість основних фондів так показник відсотку використання виробничої потужності обладнання підприємства складає 52,0 %. Коефіцієнт інтегрального завантаження обладнання скоротився на 0,03 протягом 2019-2021 років.

Таким чином в оновленні активної частини основних фондів не має сенсу проте і розширення автотранспортного парку підприємства виглядає не раціональним у зв'язку із низьким рівнем завантаженості обладнання.

Для покращання загальних результатів роботи підприємства, зокрема зростання доходів та прибутків підприємства за результатами дослідження запропоновано наступне: проводити активну рекламну діяльність з метою розширення клієнтської бази, зокрема і для налагодження партнерських відносин з мережею супермаркетів «АТБ» та «ЕКО-маркет»; скористатися логістичними каналами збуту Lactalis Group які є власниками ПАТ «Бель Шостка Україна» для виходу на європейський рівень; збільшити свою присутність на ринку України, зокрема в Сумській області з метою зайняття ніші ринку яка звільнилася у зв'язку з воєнними діями на території України які спричинили скорочення обсягів виробництва продукції на всіх підприємствах молочної галузі, зокрема охтирських підприємств.

Розрахунки проведені у роботі показали що за рахунок реалізації зазначених заходів та конкурентних переваг підприємство збільшить фондівіддачу на 4,97 %, фондомісткість знизиться на 7,78 %, коефіцієнт інтегрального завантаження зросте на 5,16 %. Отже підприємство суттєво покращить ступінь використання своїх основних фондів та збільшить фізичні обсяги виробництва товарів, отримає більші обсяги доходів та прибутків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Lactalis завершил покупку владельца Бель Шостка Украина. *Latifundist.com* : веб-сайт. URL: <https://latifundist.com/novosti/56907-lactalis-zavershil-pokupku-vladeltsa-bel-shostka-ukraina> (дата звернення: 02.06.2022).
2. Lactalis покупает материнскую компанию Бель Шостка Украина. *Latifundist.com* : веб-сайт. URL: <https://latifundist.com/novosti/54390-lactalis-pokupaet-materinskuyu-kompaniyu-bel-shostka-ukraina> (дата звернення: 02.06.2022).
3. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінанси підприємства : навч. посібник. Полтава: РВ ПДАА, 2018. 350 с.
4. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
5. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник : Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.
6. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор - Видавництво, 2016. 378 с.
7. Гуторова О. О. Менеджмент організації : навч. посібник. Х.: Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017. 267 с.
8. Економіка підприємства : навчальний посібник / уклад. : Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. Київ : НаУКМА, 2018. 302 с.
9. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л. Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
10. Економіка підприємства: Навчальний посібник / Бандурка О. М. та ін. ; за заг.ред. О.М. Бандурки. Х.: ХНУВС, 2017. 192 с.
11. Економічна теорія : підручник / Лагутін В. Д. та ін. ; за заг. ред. Лагутіна В. Д. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
12. Інноваційний розвиток підприємства : навч.посіб. / Пугач А.М. та ін.. Тернопіль : ФОП Швець В.М., 2018. 348с.

13. Козик В. В., Гавриляк А. С., Петрушка Т. О. Організація виробництва : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 256 с.
14. Кузнєцова Т.В., Красовська Ю.В., Подлевська О.М. Управління потенціалом підприємства : навчальний посібник. Рівне:НУВГП, 2017. 196 с.
15. Кулик А. В. Теорія економічного аналізу : Навч. Посібник. Київ : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2018. 452 с.
16. Лактіонова О. А. Інвестування : навч. посібник. Вінниця : «Донецький національний університет імені Василя Стуса», 2019. 256 с.
17. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
18. Міщук Г. Ю., Джигар Т. М., Шишкіна О. О. Економічний аналіз : Навч. Посібник. Рівне : НУВГП, 2017. 156 с.
19. Організація виробництва: Навч. посібник. / Єрмаков О. Ю. та ін. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2019. 414 с.
20. Організація виробництва: Підручник / Круш П.В. та ін. ; За заг. ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, В.О. Гулевич. К.: Каравела, 2018. 552 с.
21. Основи підприємництва : підручник / Біляк Т.О. та ін. ; під заг. ред. Н. В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
22. Переробка молока та виробництво молочної продукції. *Веб-портал місцевих органів влади виконавчої влади Сумської області* : веб-сайт. URL: <http://www.apk.sm.gov.ua/index.php/uk/2013-04-18-21-51-18/29-napryamki-diyalnosti/kharchova-ta-pererobna-promislovist/235-pererobka-moloka-ta-virobnitstvo-molochnoji-produktsiji> (дата звернення: 02.06.2022).
23. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": Наказ Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 02.06.2022).
24. Прохорова В. В., Давидова О. Ю. Організація виробництва : навч. Посібник. Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. 275 с.

25. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
26. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Ситник Н. С. та ін. ; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
27. Фінанси підприємств: підручник / Власова Н. О. та ін. ; за наук. ред. проф. Н. О. Власової. Х.: Світ Книг, 2018. 437 с.
28. Шкроміда В. В., Василюк М. М., Гнатюк Т. М. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М, 2016. 219 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс ПАТ «Бель Шостка Україна»

Таблиця А.1 - Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 01.01.2020 р.

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2017 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Бель Шостка Україна"	за ЄДРПОУ	00447103
Територія		за КОАТУУ	5911000000
Організаційно-правова форма господарювання	Приватне підприємство	за КОПФГ	120
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КВЕД	10.51
Середня кількість працівників	433		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	вул. Паризької Комуни, 27-А, м. Шостка, Сумська обл., 41100		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 01.01.2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	10225	7056	
первісна вартість	1001	15965	15985	
накопичена амортизація	1002	5740	8929	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1884	4027	
Основні засоби:	1010	89779	82826	
первісна вартість	1011	180333	182005	
знос	1012	90554	99179	
Інвестиційна нерухомість:	1015	693	278	
первісна вартість	1016	1029	434	
знос	1017	336	156	

Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	
накопичена амортизація	1022	0	0	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	61886	61886	
інші фінансові інвестиції	1035	9	4	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	
Гудвіл	1050	0	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	
Інші необоротні активи	1090	0	0	
Усього за розділом I	1095	164476	156077	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	73735	74874	
Виробничі запаси	1101	27539	26273	
Незавершене виробництво	1102	30113	39525	
Готова продукція	1103	14976	7100	
Товари	1104	1107	1976	
Поточні біологічні активи	1110	0	0	
Депозити перестрахування	1115	0	0	
Векселі одержані	1120	0	0	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	86986	92962	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5544	6091	
з бюджетом	1135	768	3704	
у тому числі з податку на прибуток	1136	87	3704	
з нарахованих доходів	1140	0	0	
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	74	8	
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	
Гроші та їх еквіваленти	1165	942	62	
Готівка	1166	2	0	
Рахунки в банках	1167	940	62	
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	
резервах незароблених премій	1183	0	0	
інших страхових резервах	1184	0	0	
Інші оборотні активи	1190	2769	3817	
Усього за розділом II	1195	170818	181518	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	335294	337595	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	223716	223716	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	
Капітал у дооцінках	1405	0	0	
Додатковий капітал	1410	269445	269445	
Емісійний дохід	1411	268126	268126	
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	
Резервний капітал	1415	22125	22125	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-301974	-314290	
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	()
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	()
Інші резерви	1435	0	0	
Усього за розділом I	1495	213312	200996	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	
Довгострокові забезпечення	1520	3914	4613	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	3914	4613	
Цільове фінансування	1525	0	0	
Благодійна допомога	1526	0	0	
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	
Призовий фонд	1540	0	0	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	
Усього за розділом II	1595	3914	4613	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	70703	60668	
Векселі видані	1605	0	0	
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	
за товари, роботи, послуги	1615	24004	37018	
за розрахунками з бюджетом	1620	298	2093	

за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	
за розрахунками зі страхування	1625	327	209	
за розрахунками з оплати праці	1630	1552	941	
за одержаними авансами	1635	0	0	
за розрахунками з учасниками	1640	16	16	
із внутрішніх розрахунків	1645	11454	21896	
за страховою діяльністю	1650	0	0	
Поточні забезпечення	1660	7660	9133	
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	2054	12	
Усього за розділом III	1695	118068	131986	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	
Баланс	1900	335294	337595	
Примітки				
Керівник	Берніго П'єр			
Головний бухгалтер	Соломко Олена Миколаївна			

Таблиця А.2 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 01.01.2021 р.

		Дата(рік, місяць, число)	КОДИ 2018 01 01
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "БЕЛЬ ШОСТКА УКРАЇНА"	за ЄДРПОУ	00447103
Територія		за КОАТУУ	5911000000
Організаційно-правова форма господарювання	Приватне підприємство	за КОПФГ	120
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КВЕД	10.51
Середня кількість працівників	390		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	41100 м.Шостка, вул.Родини Кривоносів, 27А		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 01.01.2021 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	7056	3865	
первісна вартість	1001	15985	15985	
накопичена амортизація	1002	8929	12120	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4027	5063	
Основні засоби:	1010	82826	79867	
первісна вартість	1011	182005	188811	
знос	1012	99179	108944	
Інвестиційна нерухомість:	1015	278	265	
первісна вартість	1016	434	434	
знос	1017	156	169	
Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			

Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	61886	61910	
інші фінансові інвестиції	1035	4	4	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045			
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	156077	150974	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	74874	96888	
Виробничі запаси	1101	26273	24105	
Незавершене виробництво	1102	39525	46778	
Готова продукція	1103	7100	25037	
Товари	1104	1976	968	
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховання	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	92962	111717	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6091	9607	
з бюджетом	1135	3704	3581	
у тому числі з податку на прибуток	1136	3704	3581	
з нарахованих доходів	1140			
із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8	63	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	62	3340	
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167	62	3340	
Витрати майбутніх періодів	1170			
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	3817	5027	
Усього за розділом II	1195	181518	230223	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	337595	381197	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	223716	223716	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	269445	269445	
Емісійний дохід	1411	268126	268126	
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	22125	22125	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-314290	-297189	
Неоплачений капітал	1425	()	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()	()
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	200996	218097	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515			
Довгострокові забезпечення	1520	4613	4997	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	4613	4997	
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	4613	4997	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	60668	66685	
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610			
за товари, роботи, послуги	1615	37018	63207	
за розрахунками з бюджетом	1620	2093	192	

за у тому числі з податку на прибуток	1621			
за розрахунками зі страхування	1625	209	209	
за розрахунками з оплати праці	1630	941	921	
за одержаними авансами	1635			
за розрахунками з учасниками	1640	16	16	
із внутрішніх розрахунків	1645	21896	18114	
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660	9133	8741	
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	12	18	
Усього за розділом III	1695	131986	158103	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	337595	381197	

Примітки Управлінський персонал несе відповідальність за складання та достовірне подання фінансової звітності відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

Керівник П'єр, Ніколя Берніго

Головний бухгалтер Соломко Олена Миколаївна

Додаток Б

Звіт про фінансові результати ПАТ «Бель Шостка Україна»

Таблиця Б.1 – Звіт про фінансові результати за 2020 рік

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2017 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Бель Шостка Україна"	за ЄДРПОУ	00447103
	(найменування)		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2020 рік

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	637060	586047
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-547162)	(-518666)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	89898	67381
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	308	930
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0

Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(-27097)	(-30927)
Витрати на збут	2150	(-48620)	(-53218)
Інші операційні витрати	2180	(-20470)	(-16983)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(-5981)	(-32817)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	10	1364
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(-9976)	(-12045)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(-590)	(-2122)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(-16537)	(-45620)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	3479	-967
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(-13058)	(-46587)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0

Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-13058	-46587
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	403965	362933
Витрати на оплату праці	2505	62702	63296
Відрахування на соціальні заходи	2510	12100	17965
Амортизація	2515	15602	15587
Інші операційні витрати	2520	148980	160013
Разом	2550	643349	619794
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	11645816	11645816
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	11645816	11645816
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1.12126	-4.00032
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1.12126	-4.00032
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки	
Керівник	Берніго П'єр
Головний бухгалтер	Соломко Олена Миколаївна

Таблиця Б.2 – Звіт про фінансові результати за 2021 рік

		Дата(рік, місяць, число)	КОДИ 2018 01 01
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "БЕЛЬ ШОСТКА УКРАЇНА" (найменування)	за ЄДРПОУ	00447103

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	827516	637060
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(685566)	(547162)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	141950	89898
Валовий: збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	11067	308
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(28010)	(27097)
Витрати на збут	2150	(86983)	(48620)
Інші операційні витрати	2180	(8978)	(20470)

Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	29046	
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	()	(5981)
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		10
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(9840)	(9976)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	(2303)	(590)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	16903	
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	()	(16537)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-124	3479
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	16779	
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	()	(13058)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	16779	-13058

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	710857	403965
Витрати на оплату праці	2505	62118	62702
Відрахування на соціальні заходи	2510	12248	12100
Амортизація	2515	15336	15601
Інші операційні витрати	2520	8978	148933

Разом	2550	809537	643301
-------	------	--------	--------

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	11645816	11645816
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	11645816	11645816
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.44077	-1.12126
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1.44077	-1.12126
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки Управлінський персонал несе відповідальність за складання та достовірне подання фінансової звітності відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

Керівник П'єр, Ніколя Берніго

Головний бухгалтер Соломко Олена Миколаївна

Додаток В

Інформація про основні засоби ПАТ «Бель Шостка Україна»

Таблиця В.1 – Інформація про основні засоби емітента (за залишковою вартістю) за 2019 рік

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, всього (тис. грн.)	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду
1. Виробничого призначення:	95272	89986	26903	34413	122175	124399
будівлі та споруди	31514	30453	6141	12419	37655	42872
машини та обладнання	58849	54088	20762	21994	79611	76082
транспортні засоби	2947	3706	0	0	2947	3706
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інші	1962	1739	0	0	1962	1739
2. Невиробничого призначення:	507	486	0	0	507	486
будівлі та споруди	501	482	0	0	501	482
машини та обладнання	0	0	0	0	0	0
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інвестиційна нерухомість	0	0	0	0	0	0
інші	6	4	0	0	6	4
Усього	95779	90472	26903	34413	122682	124885
Опис	Середній термін використання власних основних засобів: - група "будівлі, споруди" - 25 років, - група "машини та обладнання" - 10 років, - група "транспортні засоби" - 4 роки та 15 років (для нового грузового транспорту) - група "інші" - 10 років. Первісна вартість власних основних засобів: 181362,0 тис.грн Ступінь зносу: 49.9% Ступінь використання: 96,7 %. Сума нарахованого зносу власних основних засобів: 90890,0 тис.грн. По власних основних засобах зміни залишкової вартості були викликані нарахованою амортизацією за рік 12,7 млн.грн, оприбуткуванням нових основних засобів 9,0 млн.грн, та вибуттям основних засобів 1.6 млн.грн (продаж та ліквідація). По орендованих основних засобах зміни залишкової вартості були викликані нарахованою амортизацією за рік 4,5 млн.грн, реконструкцією цеха виробництва плавлених сирів, модернізацію сушильної установки А1-ОРЧ. Обмежень на використання майна емітента немає.					

Таблиця В.2 – Інформація про основні засоби емітента (за залишковою вартістю) за 2020 рік

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, всього (тис. грн.)	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду
1. Виробничого призначення:	89214	82284	34413	31104	123627	113388
будівлі та споруди	29681	27643	12419	11749	42100	39392
машини та обладнання	54088	49074	21994	19355	76082	68429
транспортні засоби	3706	2645	0	0	3706	2645
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інші	1739	2922	0	0	1739	2922
2. Невиробничого призначення:	565	542	0	0	565	542
будівлі та споруди	561	539	0	0	561	539
машини та обладнання	0	0	0	0	0	0
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інвестиційна нерухомість	693	278	0	0	693	278
інші	4	3	0	0	4	3
Усього	90472	83104	34413	31104	124885	114208
Опис	Середній термін використання власних основних засобів: група "будівлі, споруди" - 25 років, група "машини та обладнання" - 10 років, група "транспортні засоби" - 4 роки та 15 років (для нового грузового транспорту) група "інші" - 10 років. Первісна вартість власних основних засобів: 182439 тис.грн. Ступінь зносу: 54.4% Ступінь використання: 96.3% Сума нарахованого зносу власних основних засобів: 99335 тис.грн. По власних основних засобах зміни залишкової вартості були викликані нарахованою амортизацією за рік 12,4 млн.грн, оприбуткуванням нових основних засобів 10,1 млн.грн, та вибуттям основних засобів 5,1 млн.грн (продаж та ліквідація). По орендованих основних засобах зміни залишкової вартості були викликані нарахованою амортизацією за рік 3,3 млн.грн. Обмежень на використання майна емітента немає.					

Таблиця В.3 – Інформація про основні засоби емітента (за залишковою вартістю) за 2021 рік

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, всього (тис. грн.)	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду
1. Виробничого призначення:	82284	79421	0	0	82284	79421
будівлі та споруди	27643	26758	0	0	27643	26758
машини та обладнання	49074	45756	0	0	49074	45756
транспортні засоби	2645	2906	0	0	2645	2906
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інші	2922	4001	0	0	2922	4001
2. Невиробничого призначення:	820	711	0	0	820	711
будівлі та споруди	539	444	0	0	539	444
машини та обладнання	0	0	0	0	0	0
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інвестиційна нерухомість	278	265	0	0	278	265
інші	3	2	0	0	3	2
Усього	83104	80132	0	0	83104	80132
Опис	Середній термін використання власних основних засобів: група "будівлі, споруди" - 25 років, група "машини та обладнання" - 10 років, група "транспортні засоби" - 4 роки та 15 років (для нового грузового транспорту), група "інші" - 10 років. Основні засоби кожної групи використовуються за своїм прямим призначенням. Ступінь їх використання - 96,2 %. Первісна вартість основних засобів: 188811 тис. грн. Ступінь їх зносу: 57,7%. Сума нарахованого зносу: 108944 тис. грн. Суттєвих змін у вартості основних засобів не було. Обмежень на використання майна емітента немає, крім переданих в оперативну оренду. Залишкова вартість переданих в оперативну оренду основних засобів: будинки, споруди та передавальні пристрої - 80 тис.грн; машини та обладнання - 1138 тис.грн.; інструменти, прилади, інвентар (меблі) - 45 тис.грн. Залишкова вартість інвестиційної нерухомості переданої в оперативну оренду - 265 тис.грн.					